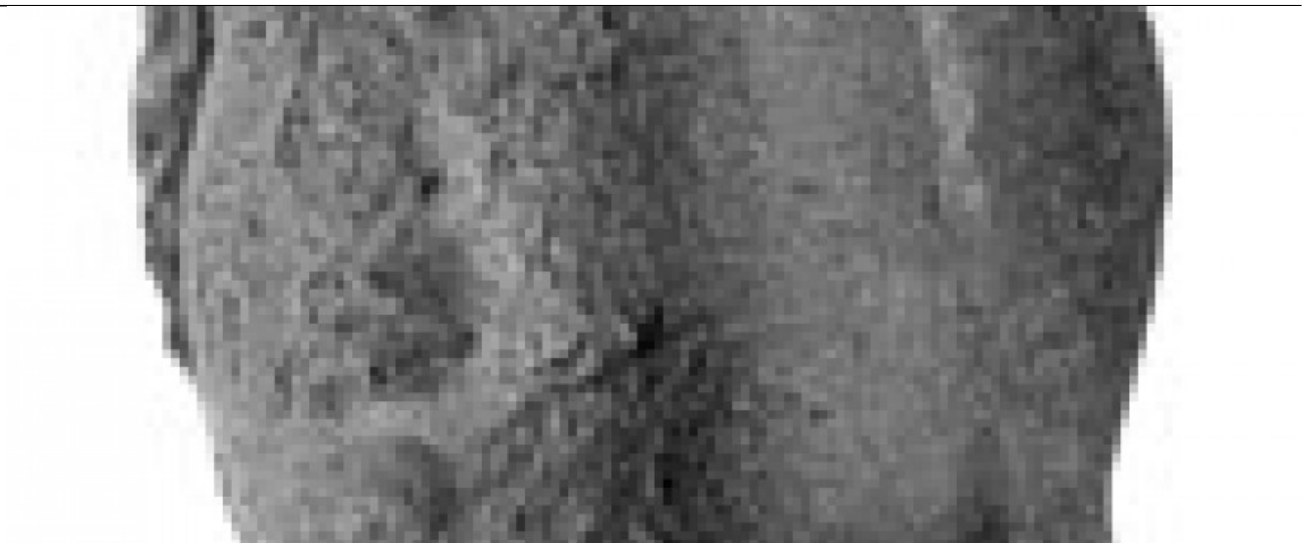

Szép Madonna volt

2009 július 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot

Szobortöredék került el? 1968-ban a sárospataki plébániatemplom m?emléki ásatása során. Gömöri János régész

cikke és tanulmánya alapján foglaljuk össze, amit e töredékr?l tudni kell. Ez a mindössze 13,5 centiméter magas, pártás fej- és nyaktöredék egy 50–60 centiméteres álló szobornak – alighanem egy nagyobb szárnyas oltár mellékfigurájának – a tartozéka lehetett a pataki Keresztel? Szent János-plébániatemplomban. Kis mérete ellenére Magyarországon az egyetlen ismert, a nagy szobrászat mércéjével mérhet?, m?vészi igénnyel készült gótikus agyagszobor maradványa. Apró kvarcszemekkel kezelt agyagmasszából gyúrták, majd formába nyomták, akárcsak a korabeli alakos kályhacsempéket. Az alak haját és fátylát formázóval alakították, a pártát – a korona liliomágainak föler?sítése végett – átfúrták. Kiégetése el?tt híg agyagos lébe mártották, majd ecsettel vagy valamilyen b?rdarabbal elsimították a felületet, s ett?l kapta az arc üde simaságát, a felületi részek a lágyságot. Kiégetése után a szobrot gipsz alapozású aranyréteggel vonták be. Az ilyen lágy stílusú szobrok és festmények divatja a XV. század els? évtizedeiben terjedt el Közép-Európában.
Az ebben a stílusban dolgozó mesterek szívesen használták a könnyen formálható anyagokat, a finom szemcséj? mészkövet, az agyagot, s noha f?ként különálló alakokat készítettek, gyakran terrakotta szoborcsoportokat is alkottak. Kialakult az úgynevezett szép Madonnák típusa. Ez ausztriai és csehországi közvetítéssel a budai királyi épít?- és szobrászm?helyekre is hatott. A szóban forgó m? az 1430-as években készülhetett a német agyagplasztika hatására a budai királyi m?hely közelében, ahol a legjelesebb fa- és k?szobrokat másolták, s ahol bizonyára sorozatban készítették a divatos szobrokat.
Zsigmond király 1429-ben a Pálóczi testvéreknek – György esztergomi érseknek, Mátyás országbírónak és Imrének – adományozta Sárospatakot. A Pálócziak azzal is támogatták a plébániatemplomot és a helybeli kolostorokat, hogy egyházi tárgyakat ajándékoztak nekik. György érsek Zsigmond legbefolyásosabb hívei közé tartozott: ? adományozhatta a pataki templomnak az aranyozott agyagszobrot. A pataki Madonnát viszonylag rövid ideig tisztelhették a Keresztel? Szent János-templomban. Ugyanis a XV. század végén vagy a XVI. század elején – a csarnoktemplom b?vítésekor – összetörve a templom körüli temet? ossariumába került.
Véletlenül találtam meg e töredéket rejt? negatívot: emlékeztem rá, hogy fényképeztem, de nem tudtam, mikor. Most, hogy el?került, bevallottan csalódást okozott, mert egy egész alakos Madonna-képet ?rzött a szemem. Lassan rájöttem az okára. Sárospatak Kassa m?vészi vonzáskörébe tartozott, e szobor azonban – úgy véli a régész – inkább kapcsolódik a f?város, Buda korabeli m?vészetéhez, mint a kassai vagy a fels?-bányavidéki szobrászathoz. S valóban, Zolnay László budavári ásatása során el? is került egy általa Fehér Madonnának keresztelt torzó, amelynek a két keze és a feje hiányzik. Ez a két lelet az elmúlt két évtizedben az én szememben egymásra talált, egyesült, és született egy teljes, valóban szép Madonna. Aranyosan ugyan soha nem csillogott, bár ehhez talán csak a port kellene letörölni az elképzelt szép szoborról. De az ember úgy van az álmaival és emlékeivel, mint az újszülöttel: védi, óvja, s ezért fölöslegesen nem törölgeti, nehogy valami baja történjék.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló